

◆ Tayyib Atmaca

dOkunan Şiirler -27-

Şiir, bozkırda özgürce yaşayan bir yıllık atı gibidir. Onu uzaktan seyredip, hayallerinizle yakına getirdiğinizde kulağına, içinizden geçenleri söyleyip yelesini okşadıktan sonra üzerine bindiğinizde gitmek istediğiniz yere kanatlanırsınız.

O zaman "At sahibine göre kişner" ata sözünü şiir, şairine göre kişner şeklinde de söyleyebiliriz.

Gerek edebiyat dergilerini gerekse şiir kitaplarını okurken işte bu kişneyen şiiri bulmak için sayfaların arasında dolaşırız.

Şiir okurunu bir avcıya da benzetebiliriz. Ya nasip deyip ava çıktığında bazen hem eli hem gönlü dolu döner. Bazı zamanlar da hiçbir şey avlayamaz ve o günü de spordan sayar.

Şiir, bir kelime ya da bir dizeden meydana gelen tohumdur. Bu tohum şairin gönül toprağına düşüp, başını topraktan çıkarıp meyveye duracağı zamana kadar onun üzerinde titrer adeta. Nereye giderse yanında götürür, beyinin raflarında bulunan kelimelerin arasında gezerdir.

Şiir fidanının meyveye duracağı zamana kadar geçirdiği evreleri okur bilmez. Okurun gözü, meyvenin olgunluğu ve albenili duruşunu, gönül dili ise damağında kalacak tatı ile ilgilenir.

Şair, şiirini okurla buluşturmadan önce -şiir demini aldıktan sonra- en az üç beş defa bir başkasının şiirini okuyormuş gibi okuyup ya da bir başkasının ön okumasından geçtikten sonra yayımlamalı.

Şiiri söylediğiniz anda paylaşmanızla, yazıp yayımladığınız an arasında en az bir aylık zaman dilimi olması gerekir. Bazen bu zaman uzayabilir. Şiiri tekrar tekrar okuduğunuzda dilinize dokunan kekelikler fark eder, anlam derinliği olan kelimeleri yerli yerine koyar, kısırlaşmış kelimeleri ayırırsanız ancak şiir o zaman okuyucuyla buluşturabilirsiniz.

Şiirin hangi ölçü ve kalıplarda yazıldığı birinci derecede okuru ilgilendirmez. Bir şairin bu ölçü ve kalıplardan haberdar oldukları gibi bizzat şiirleriyle örneklendirmesini de şair için bir artı olarak kabul edilir. Daha fazla bilgi için Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın bir şair adayının şiir yazması için nasıl bir yol takip etmesi gerektiği hususunda görüşlerine bir şekilde ulaşmalarını tavsiye ederim.

Her şiir her okura aynı şiddette dokunmaz. Eğer bir şiir size dokunuyorsa demek ki şairiyle aynı duygu akrabalıklarınız vardır ve bu bağ sizi şairin gönül coğrafyasına doğru yolculuğa çıkarar.

Gerek edebiyat dergilerinde gerekse yayımlanan şiir kitaplarında sapla saman arasında tane ararım.

İşte şair, harman yerine taşıdığı ekini dövenle ya da patozla işledikten sonra sapı saman edip ondan sonra da samanı savurmadan taneye ulaşamaz. Taneye ulaştıncaya bitti mi elbette bitmedi. Taneyi una dönüşebilecek hale getirmek için de çeşitli işlemlerden geçirmesi gerekir.

O zaman şiir için şöyle diyebiliriz: Şiir, darası alınmış kelimelerden toplanan çiçek tozlarının işlenerek bala dönüştürülmesidir.

Bal esansı katılmış glikoz yemek isteyenler ramazanda, namazdan sonra cami avlusunda seyyar balcılardan alışveriş yapadursunlar. Biz Kaçkar Dağlarında şekerin kokusuna yaklaşınca bayılan arıların endemik çiçeklerden bize sunduğu baldan bir tatlı kaşığı bal yemeye talip olmalıyız.

Hazır, Kaçkar Dağlarına gelmişken bize dokunan *Bulma*¹ şiirinin koyaklarında dolaşalım.

Ç

*tüm demirler elbet bir gün paslanır
kendini bırakınca yeşillenir su
yorulunca küflenir ekmek*

A

*derdimi derdim sana
ben seni çok yoruruldum sen bilmiyorsun bunu*

M

*çiktım dışarılara camları açtım radyoyu
avazım çıktığı kadar bağırdım sana
bahar bekledim gelmedi yazın derelere girdim
boğuldum taşlarda ayağım kaydı
yaylada bağırdım taşlar duydu sen duymadın s.4*

Lütfen burada gözlerimizi yumalım, çocukluğunuzda dereler akan bir memleketiniz olduysa oralara doğru bir yolculuk yapalım.

'Şiir dereden çağlayıp akıyordu, neden durdunuz?' diye aklınızdan geçirirken; benim de tam burada aklıma rahmetli Bahaettin Karakoç geldi. Dağ olur da kartal olmaz mı? Hele kartal deyince onun *Beyaz Kartal* şiiri sizin de gönül göğünüzde süzülmeğe başlamaz mı? Karakoç'un ruhuna ikramda bulunarak şiirine buyuralım:

1 Ballı Özgür, "Bulma", *Aşkar*, S. 61 (2022), s. 4-6.

Hangi yayla serin, nerde bühitan yok,
Gel seninle orda uçalım çocuk.
Meşeler, ardıçlar, çamlar yan yana
Biz kanat çırpınca dursun divana.
Bir çift beyaz kartal, hey bu da nesi?
Diyerek şaşırısın çobanın hepsi;
İlk kez görüyoruz desin görenler,
Bütün oymaklarda dolaşsın haber.
Keşiş dağlarından görünsün İstanbul,
Bütün dağ gölleri ışıksın pul pul.
Güzel dost, ey hüznü âşına yürek,
Gel gidelim keklik gibi sekerek.²

Bahaettin Karakoç ile Salavan ve Engizek dağlarındaki yaylalardan gezip kar suyu ile beslenen derelerden çimdikten sonra biz yine Çamlıhemşin'e doğru yol alıp Özgür Ballı'nın çocukluğunu yaşadığı hatıraları arasına dalalım.

L
oksijenin bol olduğu yerlerde pas daha hızlı
çürümeye daha güçlü doğa verdiğini alır
sis oluyor duman diyorlar duman geldi oturdu
değişik yerlerimden göz pınarları
merkezin insanı bizden sahiden farklı

I
kadınların başı yöresel bağlı
kadınlar ahırlar çaylar, sepete yükler
kumara oturmuş adamlara bakmış
kadınlar güneşten önce kalkıp herkesten sonra
yatmışlar
sen onlardan biri değilsin ben seni çok sarıştım.

H
yaylalara giden yollar allahtan çok kötü
keçiler sırayla yürümeyi seviyorlar
fotoğraf çekebilmesi için yabancıların
keçiler süt veriyorlar süt de bozulur
özlemek de bozulur kaybetmek de bozulur
zaman da bozulur

E
tüm demirler bir gün paslanır artık öğrendik bunu
su çürüdü evet bu bilgi de yeni değil
ekmekler bozuldu, mısır ekmeği çok zor bayatlar
pilitalar, siz kuzine diyorsunuz, iştahlı yanar
çıra oldu özlemek ben seni çok ısındım
kara lastikler boyar el örgüsü çorapları. s.5

Burada bir mola daha verelim; çünkü kara lastik önemli. Özellikle şehirlerde doğan, ayakları toprak görmeyen, kuzu, oğlak gütmeyen, dana yaymayan çocuklar için kara lastik deyince akıllarına kullandırmıdan kaldırılmış araç tekerleri gelir. Oysa, kara lastik bir ayakkabıdır. Çorabı olmayan çocuklar için yazın ateş üfleyen bir klima, kışın ise buzdolabı gibidir. Şair, şanslı bir çocukluk evresi geçirmiş. Ayağında kara lastik, içinde yün çoraplarla en azından morarmayan ayaklarıyla bir çocukluk yılları yaşamış ne mutlu ona.

M
derenin sesi eskidi kulaklarımda
attığım tarihlerde on yıllar kaybediyorum
elimi attığım ne varsa elimi
gözümle baktığım ne varsa miyop masallar
yaylalar ah yaylalar çeşitli yalnızlıklar s.5

Ş
uçurumlar uçmak için değil düşmek için
aşağıda bir köy var elektriği yok
sabahları suya gidiyor çocukları
inekleri siyah benekli lekeli bakışları boş
bunca yılın öküzleri gelmiş içime oturmuş

İ
bulma diyorlar odalara nasıl bulmayayım
salona hayat diyorlar mesela
tulumun sesi uzaktan da yakından da
tulumun sesi çalmasa da kulaklarımda
atma türkü söylüyor köyün kızları
ben seni hayatta unutmam odalarda da

N
tavada soğumuş muhlama
kesilmiş süt
yaylaya gitmişsin duman
her zaman yağmur
teyzem ölmüş dayım ölmüş tüm kapılar kapalı
ben seni çok özledim sen bilmiyorsun bunu s.6

Özgür Ballı'nın şiirinin hiç bir yerine dokunmadım ama şiir buna o kadar dokundu ki tamamını sizlerle paylaşmak istedim. Gözünden kaçanlar için bir de hatırlatmada bulunmak istiyorum. Bu şiir aynı zamanda bölümlere ayrılarak yazılmış bir akrostiş şiirdir. Şair, bize doğduğu topraklardaki çocukluğunu anlatırken bizi de çocukluğumuza götürdü. Şiir seni bir yere götürmüyorsa sana dokunmuyor, götürüyorsa, o şairle gönül akrabası olduğunuzu hatırlatmak isterdim.

2 Karakoç Baaettin, *Bir Çift Beyaz Kartal*, 2. Baskı, Nar Yayınları, İstanbul, 2016.

